Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad

R

Voordracht voor de raadsvergadering van

19 mei 2020

Jaar	**<datum onbekend>**
Afdeling	**1**
Nummer	**0**
Publicatiedatum	**<vrije tekst griffie>**
Agendapunt	**<vrije tekst griffie>**
Datum besluit B&W	**<vrije tekst>**

Onderwerp

Vaststellen van het herindelingsadvies Amsterdam - Weesp

Met deze voordracht stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien de voordracht van burgemeester en wethouders,

Besluit

1) kennis te nemen van de reactienota (bijlage 1), met als belangrijkste punten:
    a. er zijn zeven zienswijzen ingediend, dit door de gemeenten Waterland, Uithoorn, De Ronde Venen en Stichtse Vecht (gezamenlijk met De Ronde Venen), de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, de huurdersvereniging en drie inwoners van Weesp;
    b. in de zienswijzen spreken de gemeenten hun steun uit voor de herindeling, de veiligheidsregio vraagt aandacht voor de operationele en financiële consequenties, de huurdersvereniging kaart een aantal punten aan met betrekking tot de toewijzing en voorwaarden van huurwoningen, een inwoner vraagt om eerst de resultaten van de ambtelijke fusie af te wachten, en twee inwoners presenteren (in een gezamenlijke zienswijze) een model voor beleidsparticipatie en advies;
    c. de gemeenten worden in de reactie voor hun steun bedankt, aan de veiligheidsregio zal worden bericht dat die consequenties bij het vervolg zullen worden betrokken, aan de huurdersvereniging wordt aangegeven dat de punten van de huurdersvereniging al onderdeel zijn van het bestuurlijk akkoord, in de reactie op de inwoner wordt kenbaar gemaakt dat juist besloten is de bestuurlijke fusie nu te laten plaats vinden om de inwoners van Weesp optimaal te laten profiteren van de voorzieningen die Amsterdam beschikbaar heeft en tot slot geeft het college aan dat het altijd bereid is om in gesprek te gaan met inwoners die ideeën hebben over het vormgeven van beleidsparticipatie;
    d. aan de hand daarvan is de conclusie dat de ingediende zienswijzen niet tot een aanpassing van het herindelingsontwerp leiden;
2) het herindelingsadvies vast te stellen (bijlage 2), dat ten opzichte van het herindelingsontwerp op de volgende punten is aangepast:
    a. actualisering van de teksten en het logboek;
    b. toevoeging van de strekking van de ontvangen zienswijzen, en als bijlagen de reactienota, het overzicht van de verbonden partijen van Amsterdam en Weesp, het getekende bestuurlijk akkoord en het verslag van het provincieoverleg;

3) in te stemmen met het toesturen van het herindelingsadvies aan de gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland conform de Wet algemene regels herindeling.

Wettelijke grondslag

Artikel 5 lid 2 en 3 Wet algemene regels herindeling: de colleges leggen het herindelingsontwerp gedurende acht weken ter inzage. Daarna beoordelen de colleges de binnengekomen zienswijzen en verwerken die waar nodig in een herindelingsadvies. Het herindelingsadvies wordt samen met een reactienota eind mei ter vaststelling aan beide gemeenteraden voorgelegd. Na vaststelling zullen de gedeputeerde staten van de provincie het herindelingsadvies voorzien van een provinciale zienswijze en aanbieden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Bestuurlijke achtergrond

De gemeenteraden van Amsterdam en Weesp hebben in september 2017 respectievelijk maart 2018 besloten om te komen tot een ambtelijke fusie, later te volgen door een gemeentelijke herindeling. De opgave was om te komen tot een voorstel voor een gemeentelijke herindeling van Amsterdam en Weesp conform het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindelingen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het wettelijk kader zoals is vastgelegd in de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi).

Op 10 december 2019 hebben de colleges van Amsterdam en Weesp ingestemd met het bestuurlijk akkoord Weesp - Amsterdam. Dit bestuurlijk akkoord beoogt het unieke karakter van Weesp te borgen en comfort en continuïteit te bieden voor de bewoners van Weesp als het gaat om het behouden van de identiteit, de gemeenschapszin en de leefbaarheid.

Op respectievelijk 22 januari 2020 en 6 februari 2020 hebben de gemeenteraden van Amsterdam en Weesp ingestemd met het herindelingsontwerp Amsterdam – Weesp. Hierin wordt onder andere onderbouwd hoe voldaan wordt aan de beoordelingscriteria van het kabinet voor gemeentelijke herindeling, te weten: draagvlak, bestuurskracht, interne samenhang en nabijheid van bestuur en regionale samenhang.

Conform de Wet arhi is na vaststelling door de gemeenteraden het herindelingsontwerp aangeboden aan de gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland en voor een periode van acht weken ter inzake gelegd. Iedereen kon in deze periode een zienswijze indienen. Vervolgens hebben de colleges de binnengekomen zienswijzen beoordeeld en die, waar nodig, verwerkt in het herindelingsadvies. Het herindelingsadvies wordt nu samen met een reactienota ter vaststelling aan beide gemeenteraden voorgelegd.

Vervolgstappen na vaststelling van het herindelingsadvies:
Op respectievelijk 19 mei en 27 mei zullen de raden van Amsterdam en Weesp besluiten over de reactienota en het herindelingsadvies. Als het herindelingsadvies door de raden wordt vastgesteld, wordt het herindelingsadvies vervolgens voor definitieve besluitvorming naar de gedeputeerde staten van de provincie Noord-

Holland gestuurd. De gedeputeerde staten sturen het herindelingsadvies tot slot met haar zienswijze toe aan de minister van BZK. De wettelijke termijn van indiening bij BZK is 1 juli 2020. BZK toetst het herindelingsadvies aan het beleidskader voor gemeentelijke herindelingen dat het kabinet hanteert, en bereidt vervolgens de herindelingswet voor zodat de herindeling in 2022 kan plaatsvinden.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Kennisnemen van de reactienota

Conform de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) is het herindelingsontwerp aangeboden aan de gedeputeerde staten en heeft het voor een periode van acht weken ter inzage gelegen. Iedereen heeft de mogelijkheid om in deze periode een zienswijze in te dienen. Dit kan zowel een kritische reactie zijn, maar ook een ondersteunende reactie. In de bijgaande reactienota (bijlage 1) zijn alle ingediende zienswijzen van een reactie voorzien. Daarnaast is aangegeven of de zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het herindelingsontwerp.

Ingezette kanalen

Via diverse kanalen zijn de verschillende belanghebbenden geïnformeerd over de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Dit is gedaan via advertenties in het Parool en het Weespernieuws, het gemeenteblad van beiden gemeenten (via overheid.nl), de websites van beiden gemeenten en de herindelingswebsite weesp.amsterdam.nl. Het herindelingsontwerp heeft ook op de stadshuizen van beide gemeenten en de stadsdeelkantoren in Amsterdam ter inzage gelegen. Ook zijn de deelnemers aan de verschillende informatieavonden die zijn georganiseerd in aanloop naar de vaststelling van het herindelingsontwerp en het bestuurlijk akkoord geattendeerd op de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Op 17 maart zou in Weesp een bijeenkomst plaatsvinden waar mensen mondeling hun zienswijze konden indienen. In verband met het coronavirus is hier een andere oplossing voor bedacht. Mensen hebben nu de gelegenheid gehad om telefonisch aan de collega's uit het programmateam hun zienswijze door te geven. Hier is over gecommuniceerd met de bewoners van Weesp echter zijn geen zienswijzen op basis hiervan binnengekomen.

De volgende buurgemeenten zijn op de hoogte gesteld van het herindelingsontwerp en de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. De colleges van B&W van de gemeenten: Gooise Meren, Wijdemeren, Hilversum, Laren, Eemnes, Huizen, Blaricum, Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Zaanstad, Oostzaan, Landsmeer, Waterland, Diemen, Ouder-Amstel, Duivendrecht, Ouderkerk aan de Amstel, Amstelveen, Haarlemmermeer, Aalsmeer en Uithoorn.

Dit geldt ook voor de dagelijkse besturen van de gemeenschappelijke regelingen: Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland, Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek, Vervoerregio Amsterdam, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek, Omgevingsdienst Noordzeekanaal gebied, Regio Gooi- en Vechtstreek, GGD Amsterdam-Amstelland, Stichting Pantar Amsterdam, Werkvoorzieningschap de Tomingroep en Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen.

Het indienen van een zienswijze was mogelijk op drie onderdelen van het herindelingsontwerp: de visie, de datum, en de herindeling an sich. Per punt werd een motivatie gevraagd.

De binnengekomen zienswijzen en reacties
Er zijn zeven zienswijzen ingediend, door de gemeenten Waterland, Uithoorn, De Ronde Venen en Stichtse Vecht (gezamenlijk met De Ronde Venen), door de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, door huurdersvereniging Vechtstroom en door drie inwoners van Weesp (waarvan twee een gezamenlijke zienswijze hebben ingediend).

De bovenstaande gemeenten spreken allen hun steun uit voor de herindeling, en zowel de gemeente Waterland als de gemeenten De Ronde Venen en Stichtse Vecht spreken uit dat ze in de toekomst willen blijven bouwen aan de samenwerking tussen de gemeenten.

Het bestuur van huurdersvereniging De Vechtstroom kaart een aantal aandachts- en bespreekpunten aan met betrekking tot de toewijzing en voorwaarden van huurwoningen in Weesp. Het bestuur van de huurdersvereniging vindt het belangrijk dat bij de nieuwbouw van woningen in Weesp de verdeling 1/3 koop, 1/3 midden en 1/3 sociale huur blijft. Daarnaast vraagt het bestuur zich af hoe om gegaan wordt met het toewijzen van woningen op basis van inschrijfduur, omdat hier in Gooise Meren van af is gestapt, en dit systeem in Amsterdam wel gehanteerd wordt. Verder geven ze aan dat een vijfjaren contract voor jongeren voor hen niet bespreekbaar is. De colleges spreken hun waardering uit voor de inspanning van de huurdersvereniging, om de huurders goed te vertegenwoordigen met hun inhoudelijke bijdrage. De colleges zullen de opmerkingen meenemen als aandachtspunten voor de toekomst. De aandachtspunten richten zich op de kernwaarden en gemaakte afspraken uit het bestuurlijk akkoord. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsontwerp.

Het bestuur van de veiligheidsregio heeft geen bezwaar tegen de herindeling, maar vraagt wel nadrukkelijke aandacht voor de vervolgstappen, gezien de operationele en financiële consequenties voor de veiligheidsregio. De colleges onderschrijven de noodzaak tot zorgvuldige afstemming over de operationele en financiële consequenties.

Een van de inwoners van Weesp is geen voorstander van de herindeling, vraagt zich af of niet beter afgewacht kan worden of de ambtelijke fusie werkt en geeft aan dat de kernwaarden van Weesp in het bestuurlijk akkoord te weinig houvast bieden voor het behouden van de (culturele) zelfstandigheid en identiteit van Weesp. Daarnaast biedt het bestuurlijk akkoord volgens de inwoner niet voldoende zekerheid dat overeengekomen zaken op de lange termijn kunnen worden uitgevoerd. De reactie hierop vanuit de colleges is dat de gemaakte afspraken in het bestuurlijk akkoord bestuurlijke afspraken zijn die voor een groot deel nog nadere uitwerking en concretisering vragen en dat dit in de aanloop naar de fusie zal gebeuren. De beide colleges en gemeenteraden hebben vertrouwen in de nu gemaakte afspraken om de volgende stap te kunnen zetten in het herindelingsproces. De gemeenteraad van Weesp heeft overwogen om de resultaten van de ambtelijke fusie af te wachten, en uiteindelijk er voor gekozen om nu al in te stemmen met de bestuurlijke fusie om de

inwoners van Weesp optimaal te laten profiteren van de voorzieningen die Amsterdam beschikbaar heeft. De afspraken die nu gemaakt worden gelden voor de periode na 2022, als de fusie tussen Weesp en Amsterdam daadwerkelijk van kracht gaat.

De twee inwoners die gezamenlijk een zienswijze hebben ingebracht beschouwen het herindelingsontwerp als een unieke kans om gestalte te geven aan democratische innovatie. Zij stellen voor om Weesp hiertoe een proeftuin te laten zijn voor Amsterdam. Om dit te realiseren presenteren zij het zelf ontwikkelde Medemo model. Een participatief model waarin een combinatie van diverse participatie methodieken worden gepresenteerd. Individuele belangen en meningen van bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden op een digitaal communicatieplatform verzameld waarna via digitale stemming en deliberatie prioriteiten worden verkozen. Een gekozen delegatieve vereniging vertaalt deze prioriteiten naar beleidsadviezen voor het openbaar bestuur. Het hele proces wordt vastgelegd in een database. Hiermee beoogt zij representativiteit, legitimiteit en transparantie te bewerkstelligen. Zij maken zich zorgen dat er in het huidige herindelingsontwerp geen ruimte meer is voor een andere manier van volksvertegenwoordiging zoals in het Medemo model wordt gepresenteerd. En willen graag dat er na het bekrachtigen van het herindelingsontwerp nog ruimte is voor een brede discussie over de invulling van het stelsel en dat binnen die discussie ook het door hen ontwikkelde model binnen de nu gehanteerde context een mogelijkheid is. Ze maken daarbij graag gebruik van de Right to Challenge.

De reactie hierop van de colleges is dat de vorm van participatie waar de inwoners aandacht voor vragen niet op gespannen voet staat met het herindelingsontwerp. Het gaat in hun voorstel om beleidsparticipatie en advies, en niet om de overname van overheidstaken waar de Right to Challenge voor bedoeld is. De vraag is of zij dit democratische instrument nodig hebben om beleidsparticipatie in Weesp vorm te geven. Het college geeft aan dat het altijd bereid is om in gesprek te gaan met de inwoners die ideeën hebben over het vormgeven van beleidsparticipatie.

De gevolgen voor het herindelingsadvies:
De ingebrachte zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het herindelingsontwerp in het herindelingsadvies zoals dat nu voorligt.

Ad 2. Het herindelingsadvies vaststellen
Na het doorlopen van de zienswijzeprocedure en het behandelen van alle zienswijzen op het eerder vastgestelde herindelingsontwerp, is dit herindelingsadvies ontstaan.

De vaststelling van het herindelingsadvies door de raden van deze Amsterdam en Weesp is voor de raden de laatste noodzakelijke stap in de procedure van de Wet arhi. Hierna zullen de gedeputeerde staten het herindelingsadvies voorzien van een provinciale zienswijze en aanbieden aan de minister van BZK, met als uiteindelijke doel een wet vast te stellen tot herindeling van de gemeenten Amsterdam en Weesp per 24 maart 2022.

Omzetting van het herindelingsontwerp in het herindelingsadvies
De ingediende zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het herindelingsontwerp. Ten opzichte van het herindelingsontwerp zijn er in dit

herindelingsadvies wel een aantal andere wijzigingen doorgevoerd. De teksten zijn geactualiseerd. De tekst met betrekking tot nabijheid van bestuur is nu gelijkluidend met het bestuurlijk akkoord en de formulering van de tekst over de herindelingsdatum en de regioaanpassing per januari 2022 is aangepast in overleg met het ministerie van BZK. Daarnaast is de strekking van de ontvangen zienswijzen en het verslag van de provincie met betrekking tot regionaal draagvlak toegevoegd. Aan de bijlage zijn een overzicht met de verbonden partijen van Amsterdam en Weesp, het getekende bestuurlijk akkoord en de reactienota toegevoegd. Verder is het logboek bijgewerkt.

Ad 3. Instemmen met het toesturen van het herindelingsadvies aan de gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland
Door in te stemmen met het herindelingsadvies geven de raden akkoord om het verdere proces om tot de uiteindelijke herindeling in 2022 te komen in gang te zetten. Door het herindelingsadvies vaststellen zit het besluitvormingsproces voor de beiden gemeenteraden erop. De eerstvolgende stap is het toesturen van het herindelingsadvies aan de gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland. Eerder in het proces is al contact met hen gelegd om hen goed mee te nemen, zodat zij tijdig hun zienswijze kunnen voorbereiden.

Financiële consequenties

De financiële gevolgen van de gemeentelijke herindeling zijn naar verwachting per saldo budgettair neutraal, maar er is sprake van een financieel risico.

In verband met de herindeling ontvangen de gemeenten Amsterdam en Weesp een uitkering op grond van de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling in het gemeentefonds voor zogenoemde frictiekosten. Dit zijn kosten die zonder herindeling niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn. Het bedrag van de verdeelmaatstaf wordt over een periode van vijf jaar uitgekeerd, te beginnen in het jaar voorafgaand aan de herindeling. In dit geval gaat het naar verwachting om een bedrag van € 6,5 miljoen.

Na de herindeling ontvangt de gemeente Amsterdam een lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds dan de gemeenten Amsterdam en Weesp nu samen ontvangen. Dat komt met name doordat er na de herindeling sprake is van minder raadsleden, minder collegeleden en één in plaats van twee burgemeesters. Mogelijk treden nog meer (andere) herverdelingseffecten op. Het ministerie van BZK voorziet, uitgaande van de septembercirculaire 2019, een teruggang van ca. € 4,6 miljoen structureel op jaarbasis.

In deze fase kunnen nog niet alle kosten in verband met de herindeling worden vastgesteld. Te denken valt aan de kosten van uittreding van Weesp uit haar huidige samenwerkingsverbanden en toetreding tot de samenwerkingsverbanden van Amsterdam. Deze kosten worden momenteel in beeld gebracht en zullen mede afhangen van de afspraken die met de desbetreffende gemeenschappelijke regelingen worden gemaakt.

Verder zijn de financiële risico's van de herindeling op het ambtelijk apparaat beperkt. Dit komt doordat het ambtelijk apparaat van Amsterdam sinds 1 juni 2019 al een groot deel van de taken van Weesp uitvoert.

Geheimhouding

n.v.t.

Stukken

Meegestuurd

Bijlage 1 Reactienota Amsterdam - Weesp
Bijlage 2 Herindelingsadvies Amsterdam - Weesp

Ter inzage gelegd

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Team bestuurlijke projecten, Claudia Kleisterlee, 0610107597,
c.kleisterlee@amsterdam.nl

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam

Femke Halsema, burgemeester Peter Teesink, secretaris